

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 1/2017

Pöytäkirja

Aika 28.2.2017, klo 12.00-14.00

Paikka Valtiovarainministeriön kokouskeskus, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara

Jakelu Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Kutsutut Jäsenet ja (*varajäsenet*)

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Varapuheenjohtaja Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry

~~(*Tapio Toivola, Suomen Palveluskoiraliitto ry*)~~

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto

~~(*Toija Viita-aho*)~~

Hevostoiminta

Katja Hautala, Suomen Hippos ry

~~(*Ismo Kovanen, Suomen Hevosomistajien Keskusliitto ry*)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Joonas Gustafsson

~~(*Jarmo Tuutti, Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry*)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Tarja Koistinen, Itä-Suomen yliopisto

~~(*Anna Hjelm-Björkman, Helsingin yliopisto*)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

~~(*Elisa Aaltola*)~~

Maa- ja metsätalousministeriö

Tiina Pullola

~~(*Pirjo Tomperi*)~~

Susanna Ahlström

Elintarviketurvallisuusvirasto

Taina Mikkonen

~~(*Marjukka Anttila*)~~

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

~~(*Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto*)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

~~(*Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto-Animalia*)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Mari Vainionpää

~~(*Anne Sjöholm*)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Juha Strengell, Suomen Lemmikki liitto ry

~~(*Harri Laakso, Suomen Lemmikki liitto ry*)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

~~(*Santeri Pienimäki*)~~

Kutsuttuina asiantuntijoina lisäksi

Paula Pessi, Kuluttajaliitto

Päivi Lahti, Suomen Eläinlääkäriliitto

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.15.

2. Kokous järjestäytyi; paikalla oli 12 jäsentä ja 3 varajäsentä sekä kutsuttuina Päivi Lahti Eläinlääkäriliitosta ja Paula Pessi Kuluttajaliitosta.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Päivi Lahti alusti keskustelua eläinlääkäripalveluiden hinnanmuodostuksesta. Kati White kertoi pääkohdat SEY Suomen Eläinsuojelun vielä julkaisemattomasta selvityksestä eläinlääkäripalvelun hinnoittelusta ja Paula Pessi vastaavasta Kuluttajaliiton tutkimuksesta.

Lahden mukaan kunnaneläinlääkärivastaanoton käyntimaksun ja toimenpiteiden hinnoittelu perustuu kunnalliseen eläinlääkäritaksaan. Kunta maksaa eläinlääkärilleen peruspalkkaa ja päivystyskorvauksia ja huolehtii yleensä vastaanoton vuokra- ja siivouskuluista, sähköstä ja vedestä. Välineet ja avustaja voivat olla joko kunnan tai eläinlääkäriin kustantamia. Asiakkaan maksettavaksi tuleva hinta voi koostua käyntimaksun lisäksi esimerkiksi toimenpideluista, hoitotyöstä, lääkekäsittelymaksusta, tarvikkeista, lääkkeistä ja rehuista. Asiakkailta perityillä maksuilla katetaan usein myös henkilökunnan, tilojen ja laitteiden kulut kokonaisuudessaan.

Yksityisillä eläinlääkäriasemilla toimenpiteiden hintaa muodostettaessa huomioidaan tarvittava henkilökunta, henkilökunnan erikoisosaaminen, käytettävät välineet ja laitteet sekä käytettävä aika, myös valmistelu ja välinehuolto. Samalle toimenpiteelle voi tulla eri hintoja riippuen siitä, miten toimenpide tehdään; esimerkiksi nukutus tehdään yksinkertaisimmillaan lihaksensisäisenä injektiona, jossa ei tarvita lisähapetta eikä valvontaa. Turvallisimmillaan se toteutetaan valvottuna inhalaatioanestesiana yksilöllisesti esitetien ja verinäytteen perusteella suunnitellun esilääkityksen jälkeen. Tämä tekee saman toimenpiteen hintavertailun klinikoiden välillä vaikeaksi.

Vertailua on etukäteen mahdollista tehdä vain terveille eläimille tehtävissä perustoimenpiteissä. Eläintä hoidetaan kokonaisuutena: sairaan eläimen kohdalla hinta-arvio muotoutuu kunnolla vasta, kun eläinlääkäri näkee mistä on kyse. Klinikon varustelutaso, muut mahdollisuudet monipuolisiin hoitoihin sekä laajat aukioloajat vaikuttavat myös hintaan. Esimerkiksi hammaskiven poiston hintahaitari on suuri nukutustavan, suun kunnan ja tarvittavien toimenpiteiden vaihdellessa. Käypähoito-ohjeita ei ole, vaan hoitoa pyritään antamaan parhaan olemassa olevan tiedon mukaan.

Eläinlääkäriasemat ovat viime vuosina ketjuuntuneet voimakkaasti. Kilpailulainsäädännön ja kuntien tehtävien karsiminen luo painetta kunnallisesta pieneläinlääkäripalvelusta luopumiseen. Monissa isoissa kaupungeissa lemmikkien eläinlääkäripäivystys on ulkoistettu.

Osalle eläimen omistajista jotkin toimenpiteet ovat maksukyvyyn ulottumattomissa, osalla ei ole lainkaan varaa eläinlääkäripalveluihin, mistä voi aiheutua eläinsuojeluongelmia. Asiakkaan tulisi ottaa maksukyky puheeksi heti aluksi, jotta voidaan miettiä paras mahdollinen hoito käytettävissä olevilla resursseilla. Kunnilla on velvollisuus järjestää kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkina vuorokaudenaikoina kaikille eläimille (tosin ongelmia voi tulla eksoottisten eläinten hoidon suhteen). Eläinlääkäri, joka tämän palvelun tuottaa, on velvollinen antamaan ensiavun.

Alustusten jälkeen todettiin, ettei elinkustannusten nousua ole huomioitu kunnaneläinlääkärien taksoissa, mikä kasvattaa kuilua suhteessa yksityisiin palveluntarjoajiin ja vääristää kilpailua.

Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan näkemysten todettiin ohjaavan eläinten hoitoa käypä hoito -suositusten tapaan. Toisaalta myös käypä hoito -suositusten kanssa toivottiin varovaisuutta: lääkärin on noudatettava olemassa olevia suosituksia, mutta ne eivät aina takaa oikeaa ja parasta hoitoa potilaalle.

Paitsi lääkäriasemien varustelutaso, myös asiakkaiden oma vaatimustaso hoidon suhteen vaihtelee. Yksityisellä puolella perustason varustelu ei riitä kilpailussa asiakkaista. Pieniä, edullisia klinikoita ja kunnaneläinlääkärijärjestelmää pidettiin tärkeinä, sillä edullisen hoitovaihtoehdon puuttumisen katsottiin johtavan eläinsuojelullisiin ongelmiin. Muualla Euroopassa tiedettiin luokiteltavan klinikoita tarjolla olevan hoidon tason suhteen, mikä voisi olla toimiva järjestelmä Suomessakin.

Paula Pessin mukaan kuluttajat kokevat usein, ettei tietoa toimenpiteistä ja niiden hinnoista ole annettu tarpeeksi, ja eläinlääkärikäynnin lopullinen hintalappu on siksi yllättänyt. Kuluttajaliitto kartoitti yksityisten eläinlääkäripalveluiden hintoja 2016 ja havaitsi, että vertailu on hankalaa. Keskenään vertailukelpoisten toimenpiteiden hintavertailun tuloksena oli, että hinnannousu on ollut hyvin maltillista ketjuuntumisesta huolimatta. Vertailu uusittaneen lähivuosina.

Kuluttaja vertailee palveluiden hintoja verkkosivujen perusteella tai kyselee niitä puhelimitse. Verkkosivujen tietojen perusteella vertailu on vaikeaa, koska hintainformaatio on sekavaa. Osa eläinlääkäreistä ilmoittaa hinnat arvonlisäverollisina, osa virheellisesti ilman. Laadun todettiin maksavan eläinlääkäriäkin, mutta se pitäisi tehdä kuluttajalle ymmärrettäväksi. Eläinlääkärien olisi ilmoitettava selkeästi ja läpinäkyvästi hintansa, jotta kuluttaja voi valita hoidon sen perusteella, mihin hänellä on varaa. Jos hinnat ovat ennalta tiedossa, ne pitäisi eritellä selkeästi hinta-arviota annettaessa. Toisaalta tarkkaa hinta-arviota ei pidä antaa, jos se ei ole mahdollista, sillä todellinen hinta ei saa poiketa arviosta yli 15 % ylöspäin ilman erillistä sopimusta.

Kunnalla on velvollisuus järjestää eläinlääkäriä apua kiireellisissä, kärsimystä aiheuttavissa ja henkeä uhkaavissa tilanteissa. Tämä koskee yleensä lähinnä onnettomuustilanteita, mutta myös sellaisia tapauksia, joissa henkivieressä oleva eläin tuodaan yksityiselle klinikalle eikä omistajalla ole varaa maksaa – tällöin yksityisenkin on annettava hätäensiapu tai lopetettava eläin tarvittaessa.

Suunnitelmat kunnallisen eläinlääkäripäivystysjärjestelmän lopettamisesta olivat neuvottelukunnan mielestä huolestuttavia. Neuvottelukunta piti tärkeänä, että eritasoista eläinlääkäripalvelua asiakkaiden vaihteleviin tarpeisiin on tarjolla ja että osa siitä on kunnallista, koska yksityinen sektori ei pysty tarjoamaan sitä riittävän edullisesti. Kunnaneläinlääkäripalvelun on oltava nimenomaan kunnaneläinlääkäriä palvelua eikä kunnan ostamaa yksityistä, sillä silloinkin on vaarana hintojen kohoaminen vähävaraisen saavuttamattomiin. Kunnaneläinlääkäripalveluiden saavutettavuudesta olisi myös huolehdittava: jo nyt haja-asutusalueilla voi olla vaikeuksia saada eläintä nopeasti asiantuntevaan, kohtuuhintaiseen hoitoon.

Neuvottelukunta toivoi Suomen Eläinlääkäriiliiton selvittävän mahdollisuutta luokitella eläinlääkäripalvelut erityyppisten toimintamallien mukaan omiin luokkiinsa. Myös lemmikinomistajille on tähdennettävä, että on olemassa eritasoisia klinikoita, joiden välillä eläimen omistajan on tehtävä valinta oman maksuvalmiutensa mukaan.

5. Susanna Ahlström kertoi terveiset maa- ja metsätalousministeriöstä. Eläinsuojelulakiuudistusta työestetään parhaillaan muun muassa positiivilistan osalta. Hollannissa positiivilista on tulossa voimaan heinäkuussa. Lakiluonnos tulee lausunnoille kevään aikana ja eduskuntaan syksyllä. [Huom. Myöhemmin tuli tieto, että maakuntauudistuksen vuoksi myös uuden eläinsuojelulain voimaantuloa lykätään vuodella eteenpäin. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2019 alusta, lausunnoille laki on kuitenkin tulossa syksyllä 2017.] Korkeasaari tiedottaa maaliskuussa medialle lemmikkinä pidettyjen eksoottisten eläinten päätyemisestä Korkeasaareen hoito-ongelmien vuoksi.

6. Kannanottoa rescue-eläinten turvallisesta tuonnista muotoiltiin ja päätettiin julkaista kannanotto pikaisen sähköpostikommenttikierroksen jälkeen.

7. Kannanotto luonnonvaraisten eläinten ottamisesta lemmikiksi siirrettiin seuraavan kokouksen asialistalle.

8. Muut asiat: Paula Hirsjärvi kutsui neuvottelukunnan kirjanjulkistustilaisuuteen 1.3. (Poskipusseja, suomuja ja siipisulkia – Pienten ja eksoottisten seuraeläinten hoitotyö, toim. Pilvi Lassila 2017).

9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.20.

Helsingissä 28.2.2017

Mika Leppinen, puheenjohtaja

Tiina Kauppinen, sihteeri